

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

Prot. 676/27.09.2000
Matygonata
Dziwiedzia
Dm -
23.10.2000

JAWNE

Egz. Nr 1

**PODSTAWY
ONTOLOGICZNE OBRONY POWIETRZNEJ
OGÓLNOWOJSKOWEGO ZWIĄZKU OPERACYJNEGO**
Studium teoretyczne
(MET-plot)

53400

WARSZAWA

1988

211

72604

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK OBRONY PRZECIWLOTNICZEJ

Prot. 676/27.09.2000

Margonata

Dziwiedia

Dm -

23.10.2000

JAWNE

Egz. Nr 1

PODSTAWY ONTOLOGICZNE OBRONY POWIETRZNEJ OGÓLNOWOJSKOWEGO ZWIĄZKU OPERACYJNEGO

Studium teoretyczne
(MET-plot)

53400

211

~~PODNE~~

Egz.nr 1

Prot. 616/27.09.2000

Matgońska

Dziewicka

Os -

23.10.2000

~~JAWIE~~

Studium teoretyczne na temat:

PODSTAWY ONTOLOGICZNE OBRONY POWIETRZNEJ
OGÓLNOWOJSKOWEGO ZWIĄZKU OPERACYJNEGO

/MET - plot/

ppłk dr inż. Bogdan ZDRODOWSKI

ppłk dr inż. Marian KOWALEWSKI

Historia walki zbrojnej sięga kolebki ludzkości, a wiedzę o niej gromadzono sukcesywnie na przestrzeni stuleci. Jednak dopiero od czasu kiedy walka zbrojna stał się przedmiotem poznania naukowego, ludzkość stanęła przed dylematem o humanistyczną wartość tego poznania.

Sytuacja polityczno-militarna współczesnego świata zmusza koalicję państw socjalistycznych do prowadzenia prac naukowych w obszarze nauk wojskowych po to, aby utrzymać dysponowany potencjał wojskowy na progu równowagi militarnej.

W aktualnej sytuacji gospodarczej naszego kraju, moralnym obowiązkiem każdego wojskowego naukowca jest poszukiwanie sposobów łagodzenia społecznych skutków - narzuconego nam wyścigu zbrojeń. Chodzi tu o to, aby naukowiec w mundurze, poszukując metod i form urzeczywistnienia obronnej doktryny naszego państwa, z jednej strony minimalizował koszty działań badawczych, z drugiej zaś strony tworzył i postulował wdrożenie rozwiązań możliwie najtańszych, ale równie efektywnych.

Jednym z ważnych działań podejmowanych właśnie na rzecz łagodzenia społecznych skutków wyścigu zbrojeń, są prace porządkujące wiedzę nagromadzoną w obszarze nauk wojskowych oraz prognozujące jej rozwój. Działania te tworzą warunki do planowanego koncentrowania wysiłku badawczego na problemach, którym przyznaje się określony priorytet.

Porządkowanie nagromadzonej wiedzy o walce zbrojnej jest zagadnieniem trudnym i wielce złożonym, a efekty tej działalności nie zawsze spełniają oczekiwania wszystkich.

Nasze głębokie przekonanie o etycznej i naukowej słuszności działań porządkujących w naukach wojskowych, stanowiło jedną

z głównych przesłanek podjęcia prac badawczych nad uporządkowaniem podstaw obrony powietrznej ogólnowojskowego związku operacyjnego. Przekonani jesteśmy, że usystematyzowanie wiedzy na poziomie podstawowym, sprzyjać będzie zaprowadzeniu ładu w myśleniu naukowym wszystkich zajmujących się obroną powietrzną.

W świetle poczynionych ustaleń, podstawy nauki powinny zawierać jakieś pierwotne pojęcia i twierdzenia o charakterze i genezie ogólnofilozoficznej. Określają one przedmiot badań nauki oraz ogólną teorię działalności naukowej / metodologię/prowadzonej w jego obszarze.

Uznając aksjomatyczny charakter powyższego ustalenia, traktujemy je jako swojego rodzaju wytyczne w identyfikowaniu i porządkowaniu podstaw nauki w obszarze obrony powietrznej ogólnowojskowego związku operacyjnego.

Podstawy ontologiczne

Niełatwo jest zdecydować o tym, co wchodzi w zakres podstaw jakiejś nauki, a co należy zaliczyć do jej rozwinięcia. Nie mniej, można się zgodzić co do tego, że podstawy danej nauki powinny zawierać jakieś pierwsze /pierwotne/, podstawowe pojęcia i twierdzenia o charakterze założeń ogólnofilozoficznych, bez których trudno sobie wyobrazić sensowne sformułowanie jakichkolwiek teorii opisujących zakres rzeczywistości brany pod uwagę.

Wśród założeń ogólnofilozoficznych, szczególne miejsce zajmują założenia ontologiczne, tj. założenia wchodzące w zakres nauki o bycie, zajmujące się teorią bytu, charakterem i strukturą bytu oraz ogólną teorią obiektów ontycznych.

Założenia ontologiczne determinują postawę światopoglądową podmiotu poznającego, a więc pociągają za sobą przyjęcie określonych

założeń epistemologicznych, tzn. założeń teoriopoznawczych, służących rozwijaniu obiektywnej wiedzy o otaczającym nas świecie.

Założenia ogólne

Wszelkie kategorie^x, zarówno podstawowe jak i ich rozwinięcia, jeżeli dają się wyodrębnić poprzez odpowiednie akty poznania mogą być traktowane jako przedmioty w sensie epistemologicznym. Obiektem więc, w sensie epistemologicznym jest rzecz i jej własność, zbiór rzeczy i związki między nimi, zdarzenia i proces, zjawiska przyrodnicze i ludzkie poczucie moralne, wytwory fantazji literackiej, jak również żołnierz na polu walki. Słowem wszystko, o czym można coś orzec i co bywa orzecznikiem dla czegoś innego.

Natomiast status przedmiotu w sensie ontologicznym może być nadany tylko niektórym spośród tych kategorii, a mianowicie tym, które mają jakieś odniesienie ontyczne, w odróżnieniu od tych, które spełniają rolę pomocniczych narzędzi opisu.

Dokonanie wyraźnego rozgraniczenia między przedmiotem w znaczeniu ontologicznym i epistemologicznym staje się konieczne, jeżeli chce się uniknąć trudności, w jakie uwikłana jest poważna część wywodów różnych szkół filozoficznych.

Za przedmiot w znaczeniu ontologicznym przyjmuje się taką część realnego uniwersum^{xx}, która nie tylko daje się wyodrębnić jako przedmiot jednostkowy przez odpowiednie akty poznania, ale również zawiera w sobie, w swoim materialnym uposażeniu, podstawę tego wyodrębnienia.

x - Przyjęte tu znaczenie terminu kategoria - patrz T. Kotarbiński "Elementy teorii poznania, logiki formalnej i metodologii nauk" PWN, W-wa 1986, str. 60.

xx - Przyjętą tu wykładnię pojęcia "uniwersum" zawiera aneks poz. 1

W nauce funkcjonują następujące koncepcje przedmiotów ontologicznych:

1. Istnieją tylko rzeczy i one jedynie mogą być zarówno podmiotami, jak i przedmiotami ich własnych działań; podstawową, wyjściową, w każdym opisie postacią bytu jest rzecz^x.

2. Istnieją tylko zdarzenia /niekiedy zastępowane innymi bliskoznacznymi kategoriami, np. zjawiskami/, zaś rzeczy są ich składnikami^{xx}.

3. Procesy są podstawowym elementem realnym, z których zbudowane jest uniwersum^{xxx}.

4. Ontologia pluralistyczna głosi istnienie trójelementowej podstawy bytu realnego: rzeczy - trwających w czasie; procesów - rozpościerających się w czasie; zdarzeń - dokonujących się w czasie^{xxxx}.

5. Tylko rzeczy i procesy są postaciami bytu^{xxxxx}.

Wszystkie wymienione tu poglądy na postacie bytu^{xxxxxx} mieszczą się w obrębie realizmu ontologicznego i do nich ze względów światopoglądowych ograniczyliśmy dalsze rozważania.

-
- x - Kierunek ten zwany reizmem reprezentuje przede wszystkim T.Kotarbiński. Patrz op.cit. str. 388.
- xx - Kierunek zwany ewentyzmem, reprezentują: H.Reichenbach, H.Mehlberg, J.G.March, L.Wittgenstein. Patrz J.Lipiec "Ontologia świata realnego", PWN, W-wa, 1979 r., str.54
- xxx - Kierunek zwany procesualizmem, reprezentowany przez B.Russella i H.Bergsona. Por.J.Lipiec op.cit. str.54
- xxxx - Zab.R.Ingarden."Spór o istnienie świata". PWN. Wyd. 2, t. I, W-wa, 1960 r.
- xxxxx - Koncepcję tę reprezentuje J.Lipiec "Podstawy ontologii społeczeństwa", PWN, W-wa, 1972, str. 19 i następne.
- xxxxxx - Problem postaci bytu nie jest równoważny zagadnieniu elementarnych składników bytu, chociaż między nimi zachodzi pewien związek. Polega on na tym, że jeśli chcemy znać naturę elementarnych składników bytu, to trzeba wiedzieć jakiej postaci bytu są one składnikami.

Do identyfikacji tych postaci bytu, które są przedmiotem naukowego zainteresowania, w ramach przedmiotu poznania określonego mianem obrony powietrznej /OP/ przyjęto następujące kryteria klasyfikacyjne: obiektywność, konkretność, samostanność, pierwotność, samodzielność, zależność; uznając za przedmioty ontologiczne te, które posiadają wszystkie wymienione atrybuty jednocześnie^x.

Zgodnie z tradycją filozofii materialnistycznej, istnienie obiektywne uważa się za istnienie niezależne od świadomości podmiotu poznającego, istnienie subiektywne zaś to istnienie zależne od podmiotowych aktów świadomości.

Wynika stąd realny i nierealny sposób istnienia przedmiotów bytu. Składnikami bytu w znaczeniu ontologicznym są tylko przedmioty realne. Natomiast ten drugi, nierealny sposób istnienia, nazywany jest często sposobem intencjonalnym, gdyż dotyczy on wytworów intencjonalnych aktów i sądów poznawczych, i to głównie ze sfery poznania naukowego.

Przedmioty realne są w pełni uposażone materialnie, określone fizykalnie, czasowo i przestrzennie, są zatem skonkretyzowane i w tym rozumieniu całkowicie dokończone bytowo.

Coś istnieje samoistnie jeśli samo w sobie ma swój fundament bytowy. Ma zaś w sobie taki fundament, jeżeli samo w sobie jest immanentnie określone^{xx}.

Przedmiot jest bytowo pierwotny jeżeli jego istnienie nie zostało zapoczątkowane przez inny przedmiot.

Przedmiot istnieje samodzielnie, jeżeli nie wymaga z istoty swej istnienia żadnego innego przedmiotu, z którym musiałby współistnieć w obrębie jednej i tej samej całości.

Każdy przedmiot bytowo samodzielny wymaga z istoty swej, dla swego istnienia - istnienia jakiegokolwiek innego przedmiotu spoza całości w której istnieje, dlatego jest on bytowo zależny.

-----
x - Por. R. Ingarden "Spór o istnienie świata", PWN, W-wa, 1960, t. II, str. 5-45, zwłaszcza s. 29 i 38-40 oraz J. Lipiec "Podstawy ontologii społeczeństwa", PWN, W-wa, 1972, str. 254-256 i 266-268.

xx - Patrz R. Ingarden op.cit., tom I, str. 93-94.

Rozważania prowadzone na gruncie walki zbrojnej nad istotą przedmiotów realnych można ująć w następujące dwie tezy:

1. Przedmioty realne, w obszarze walki zbrojnej są samostne, ponieważ same w sobie, czyli w swej zawartości materialnej, mają fundament bytowy, są one równocześnie samodzielne, ponieważ nie muszą konieczności współistnieć w obrębie jednej i tej samej całości z jakimś innym przedmiotem, ale będąc samodzielne bytowo są zawsze zależne od jakichś innych przedmiotów realnych, z którym wchodzi w związki przyczynowe, w przeciwnym bowiem razie nie byłyby składnikami bytu realnego, którego częścią jest walka zbrojna.

2. Przedmioty intencjonalne w obszarze walki zbrojnej, zawsze pochodne bytowo od realnych jednostek ludzkich, są niesamostne, ponieważ swój fundament bytowy mają poza sobą w przedmiotach realnych będących trwałymi wytworami kultury, z którymi muszą z konieczności współistnieć jako ze swymi nosicielami, co z kolei stanowi o ich niesamodzielnności bytowej.

Stojąc na gruncie realizmu ontologicznego podjęliśmy próbę zajęcia własnego stanowiska w kwestii: które z wyróżnionych "postaci" bytu realnego, takich przede wszystkim jak rzeczy, procesy i zdarzenia spełniają wymagania stawiane przedmiotom realnym, a więc mają wszystkie charakteryzujące je właściwości; czyli mogą być indywidualami w sensie ontologicznym tj. podstawowymi kategoriami służącymi do opisu przedmiotów poznania obrony powietrznej.

Najczęściej za pierwotną kategorię uważana jest rzecz.

Przez rzecz rozumiana jest jakakolwiek wyodrębniona, względnie trwała, materialna część przyrody. Rzeczami są zatem przedmioty przyrody nieożywionej i ożywionej, w tym również organizmy biologiczne i dobra materialne wytworzone przez ludzi.

Z takiego określenia rzeczy wynika jej obiektywność.

Rzecz stanowi konkretna, wszechstronnie uposażoną materialnie i względnie trwałą całość, co zapewnia jej tożsamość, mimo zachodzenia w niej zmian. Rzecz jest samoistna, ponieważ w swej zawartości materialnej ma podstawę bytową. Rzecz jest wreszcie samodzielna i jednocześnie zależna, bowiem nie musi współistnieć w ramach jednej i tej samej całości z jakąś inną rzeczą, choć jest zawsze od jakiegoś przedmiotu uzależniona związkami przyczynowymi.

Jak z powyższych uwag wynika, nie przesądzając ontologicznej przydatności pozostałych kategorii - pojęcie "rzeczy" leży u podstaw wszystkich, jest logicznie pierwotne.

Tego rodzaju samodzielnymi całościami nie są nigdy ani zdarzenia, ani procesy, bez względu na to czy zdarzenia traktujemy jako procesy zachodzące momentalnie, czy jako rozciągnięte w czasie, a procesy jako zbiory zdarzeń lub ciągi zmian.

Nie jest możliwe zaistnienie zdarzenia czy procesu bez istnienia rzeczy, które są ich nosicielami.

Nie negując realnego istnienia zdarzeń i procesów i nie przesądzając o ontologicznej przydatności obu tych kategorii, tylko z uwagi na fakt, że są one bytowo niesamodzielne, nie można przyznać ani zdarzeniom, ani procesom statutu przedmiotów w sensie ontologicznym, a jedynie epistemologicznym.

Kategoria rzeczy nie wystarcza na ogół do opisu i wyjaśnienia realnego uniwersum, w niczym bowiem nie tłumaczy przyczyn złożoności i zmienności świata realnego i jego składników-rzeczy. Złożoność tę określają w istocie pewne stosunki, jakie zachodzą pomiędzy rzeczami, określane najczęściej mianem "relacji".

Relacje te zachodząc między rzeczami są zależne wyłącznie od właściwości tych rzeczy, jednocześnie zachodzą obiektywnie, a jako takie nie muszą być znane żadnemu świadomemu obserwatorowi. Ten ostatni może je tylko rozpoznawać i nazywać, nie on jednak je tworzy. Kategorię relacji uważa się za niedefiniowalną. Bardzo pomocnym zabiegiem w jej zidentyfikowaniu jest dekompozycja.

Rozróżnia się dwa typy relacji.

1. Stosunki, orzekane jako występujące między dwoma lub więcej przedmiotami w sensie epistemologicznym.

2. Oddziaływania /interakcje/, rzeczywiście zachodzące między dwoma lub więcej realnymi przedmiotami - rzeczami.

Członami stosunku może być wszystko co jest obiektem w sensie epistemologicznym, a więc są to: rzeczy, procesy, zdarzenia, ich cech i zbiory oraz wszelkie konstrukty myśli ludzkiej.

Stosunek można wyróżnić ze względu na: usytuowanie przestrzenne, funkcjonalne lub jakiegokolwiek inne kryterium uporządkowania metodologicznego, jak: podobieństwo, przynależność, przystawanie, zgodność; przyjmowane ze względu na cel, zakres lub aspekt badawczy.

Dla naszych dalszych rozważań istotne znaczenie będzie miało wyróżnienie stosunków inkluzji /zawierania się/, jako pojęcia odnoszącego się do zbiorów w sensie kolektywnym /merologicznym/ oraz stosunków należenia, właściwych dla zbiorów w sensie dystrybutywnym.

Poza orzeczeniem cechy /cech/ względnej w rzeczywistości nic realnego, przy identyfikacji stosunków, nie dzieje się, członki stosunku nie ulegają żadnym konkretnym zmianom, nie nabywają ani nie tracą żadnej jakości realnej. Można zatem stwierdzić,

że stosunki nie zachodzą realnie, choć stwierdzamy ich występowanie również między realnymi przedmiotami.

Inaczej ujmuje się drugi typ relacji - oddziaływanie.

Oddziaływania polegają na konkretnym, tj. określonym fizykalnie, czasowo i przestrzennie przekazywaniu materii, energii i informacji. Ich istnienie przynosi konkretne skutki, jakimi są konkretne zmiany /także utrzymywanie stanu rzeczy/ we wzajemnie oddziaływujących na siebie przedmiotach - rzeczach, wyrażających się w efektywnym nabywaniu przez te przedmioty /na które skierowane jest oddziaływanie/ określonych, realnych cech własnych. Oddziaływania są obiektywne, ponieważ zachodzą na mocy obiektywnych związków przyczynowo-skutkowych, ujmowanych przez naukę w prawa przyrody, a między innymi rządzące zachowaniem ludzi, a więc w tym również i konfliktów zbrojnych. Oddziaływania są samoistne, ponieważ w swej zawartości mają fundament bytowy, są równocześnie samodzielne, ponieważ nie muszą koniecznie współistnieć z oddziaływującymi przedmiotami - rzeczami, choć są pochodne i zależne od ich uposażenia materialnego.

Jeżeli obiekty oddziaływują na siebie i w ten sposób transcendują swoją energię przedmiotową, to tego co się między nimi rozgrywa, nie można ani traktować jako właściwości ich samych, czegoś co mieści się w aktualnych granicach przedmiotowych, ani tym bardziej głosić, iż oddziaływań naprawdę w rzeczywistości nie ma. Oddziaływaniom należy więc przyznać status względnie autonomicznej postaci bytu realnego. Oddziaływanie nie jest więc elementem żadnej rzeczy: Współistnienie oddziaływań i rzeczy warunkuje ich istnienie. Oddziaływania są samodzielne bytowo wobec rzeczy, równocześnie jednak są od rzeczy zależne.

Natomiast nie można przyznać takiego statusu własnościom powstałym w wyniku oddziaływania, mimo realnego charakteru owych własności, są one bowiem bytowo niesamodzielne; ich istnienie jest zawsze uwarunkowane istnieniem jakiegoś realnego przedmiotu - rzeczy, który jest ich nosicielem, a któremu te własności przysługują. Z tego względu własności zaliczane są do nie-przedmiotów realnych, pomocnych w budowie ontologicznego obrazu rzeczywistości, czyli kategorii epistemologicznych. Wynika stąd, że spośród relacji tylko oddziaływaniom należy przyznać status odrębnej postaci bytu realnego, a więc status przedmiotu w sensie ontologicznym.

A zatem w walce zbrojnej, obok przedmiotów-rzeczy, istnieją przedmioty-oddziaływania, które zachodzą na mocy obiektywnych związków przyczynowych i które przyczyniają się do łączenia przedmiotów w obiekty wyższego rzędu zwane zbiorami^x, a dalej w przedmiotowy system wszechbytu.

Ontologiczny charakter walki zbrojnej

Rozważania naukowców dotyczące zakresu wycinka rzeczywistości, który jest przedmiotem badań nauk wojskowych wzmogły się w ostatnich latach.

Nie wdając się w polemiki, przyjęliśmy, że nauki wojskowe zajmują się wycinkiem rzeczywistości, określonym mianem walki zbrojnej^{xx}.

Natomiast obrona powietrzna jest częścią tej walki, a wszystkie ustalenia ontologiczne odnoszące się do walki zbrojnej są właściwe obronie powietrznej.

-----
x - Wykładnię pojęcia zbiorów zawiera aneks, poz. 2.

xx - "Leksykon wiedzy wojskowej", MON, W-wa, 1979 r. s.240

M.Smirnow "O radzieckiej nauce wojennej", MON, W-wa, 1962, s.177

"Sowietskaja Wojennaja Encykłopedia", MO ZSRR, Moskwa, 1976r., t. 2, s. 183.

Praktyka społeczna wskazuje na powszechność walki na przestrzeni dziejów, we wszystkich dziedzinach ludzkiej działalności, między innymi: ideologicznej, gospodarczej, technicznej, zbrojnej i innych.

Walka w każdej dziedzinie posiada specyficzny charakter, różniąc się czasem trwania, liczbą uczestników, zakresem, intensywnością, formami i metodami jej prowadzenia^x.

Filozofia nie dostarczyła dotychczas dostatecznie dla nas precyzyjnego określenia pojęcia "walka". Na ogół eksplikowanym tam hasłem nie jest "walka" wogóle, lecz "walka o byt" lub "walka klasowa".

Zarówno cybernetyczne ujęcie walki jako kooperacji negatywnej^{xx}, oraz jej ujęcie prakseologiczne jako działania przeciwstawnych stron liczących się z działaniem przeciwnika, a dążących do osiągnięcia celów niezgodnych^{xxx} z określeniami zbyt ogólnymi dla naszych potrzeb.

Dlatego też walkę traktujemy jako wycinek realnego uniwersum, czyli jako określony zbiór kategorii pierwotnych ontologicznie, będących obiektem badań nauki.

Walkę zbrojną będącą szczególnym przypadkiem walki wyróżnia fakt, że zaangażowane w niej strony zmierzają do osiągania wzajemnie sprzecznych celów na drodze fizycznego zniszczenia /obezwładnienia/, przy użyciu broni.

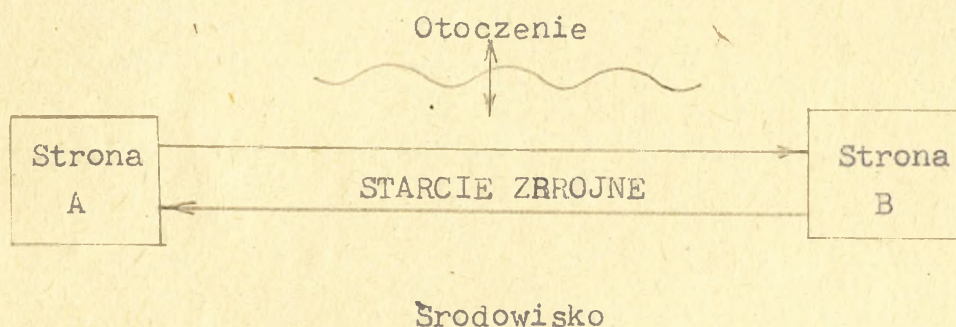
x - O wieloznaczności tego pojęcia niech świadczy fakt, że znajduje się ono w zasadzie na pierwszym miejscu pod względem ilości wyrazów bliskoznacznych w Słowniku wyrazów bliskoznacznych, Wiedza Powszechna, W-wa, 1984 s.239-240.

xx - Sformułowanie Narcyza Klatki w "Małym słowniku cybernetycznym", PWN, W-wa, 1973, s.496-497.

xxx - T.Kotarbiński "Z zagadnień ogólnej teorii walki" w: Wybór pism, W-wa, 1957 r. s.549.

T.Kotarbiński "Traktat o dobrej Wyd. , W-wa, str.
J.Radniański "Elementy prakseologicznej teorii walki", PWN, W-wa, 1983 r.

Walka zbrojna będąca obiektem poznania nauk wojskowych przez pryzmat jej przygotowania i prowadzenia, w swojej istocie jest wycinkiem realnej rzeczywistości, będącej zbiorem obiektów ontycznych takich jak rzeczy /strony zaangażowane w walkę/ oraz oddziaływania /starcia zbrojne/, co zilustrowano na rys. 1.

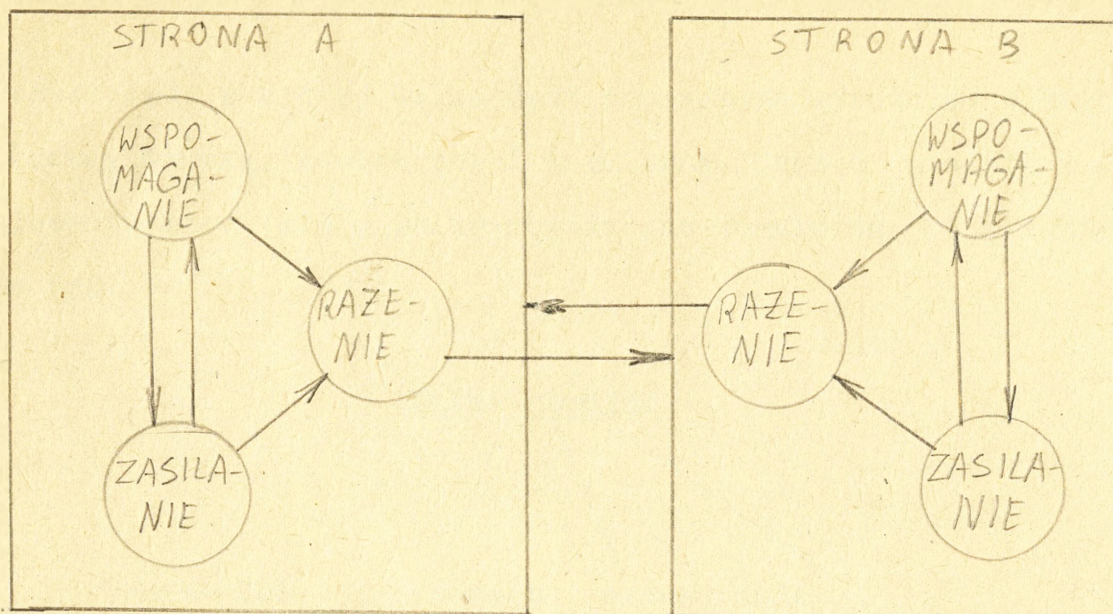
Rys. 1. Model walki zbrojnej.

Istotą walki zbrojnej jest więc fizyczne niszczenie lub obezwładnienie przeciwnika, które realizowane jest w ramach funkcji rażenia. Tę podstawową funkcję walki zbrojnej realizują odpowiednio zorganizowane i wyszkolone części sił zbrojnych, posługując się przystosowanymi do tego środkami.

Zrealizowanie funkcji rażenia, nie jest możliwe - zwłaszcza współcześnie - bez wspomaganie i zasilania^x, które traktowane są jako funkcje pomocnicze walki zbrojnej. Ogólny model funkcjonalny walki zbrojnej przedstawiono na rys.2.

---

x - E.Mucha, R.Różański "Podstawy racjonalizacji walki zbrojnej" ASG WP, W-wa, 1985 r., str. 11, 29-30.

Rys. 2. Model funkcjonalny walki zbrojnej.

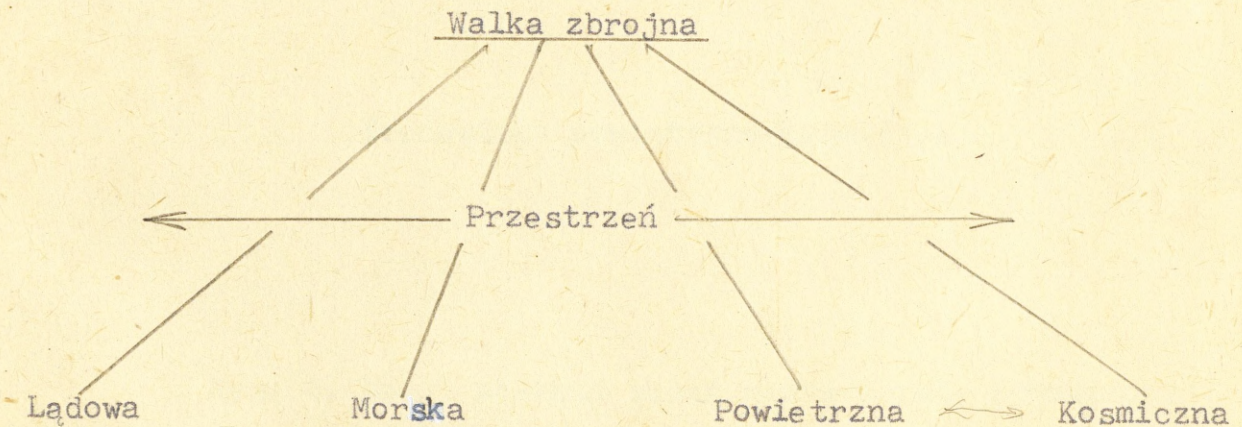
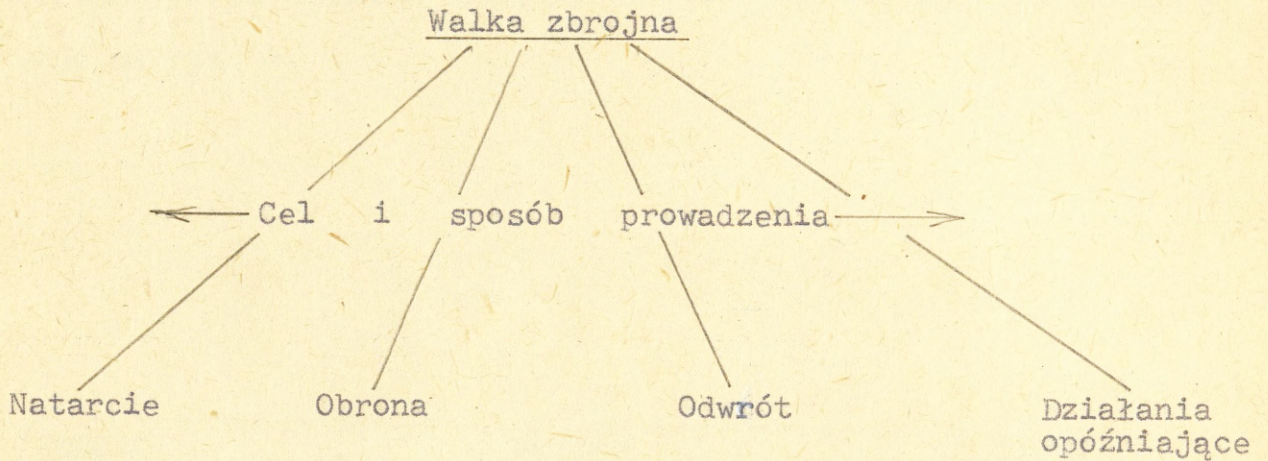
Wspomaganie obejmuje wszelkie kategorie stwarzające dogodne warunki osiągnięcia celów walki zbrojnej oraz utrudniające osiągnięcie takich celów przez stronę przeciwną.

Zasilanie umożliwia podtrzymywanie i odtwarzanie zdolności prowadzenia walki zbrojnej. Obejmuje ono zarówno uzupełnienie stanów osobowych, uzbrojenia, środków materiałowych, jak i leczenie porażonych, remonty sprzętu, przekazywanie informacji.

Obrona powietrzna

Dla zidentyfikowania obrony powietrznej niezbędna jest dekompozycja walki zbrojnej według kryteriów, które to umożliwią. Cel walki zbrojnej i sposób jej prowadzenia przez walczące strony różnicują ją na: natarcie, obronę, odwrót i działania opóźniające.

Przestrzeń, w której walka jest prowadzona wyróżnia: walkę lądową, morską, powietrzną i kosmiczną. Często ostatnie dwa elementy łączy się w walkę powietrzno-kosmiczną, co zilustrowano na rys. 3.

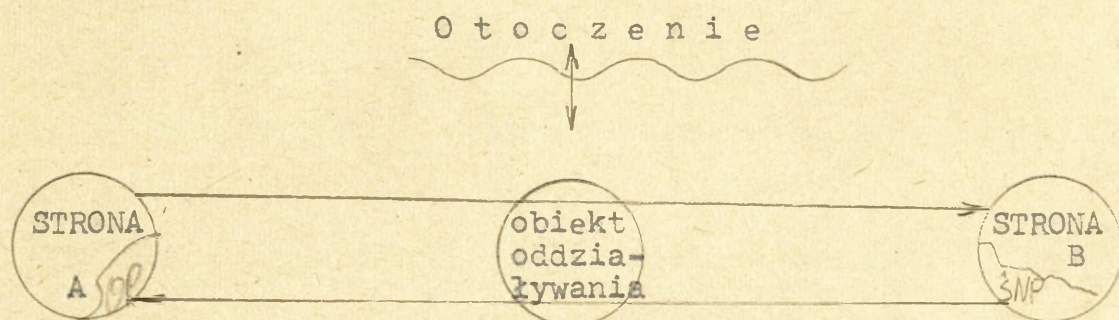

Rys. 3. Dekompozycje walki zbrojnej.

Nas interesuje, ze względu na odmienność ontologiczno-epistemologiczną, ta część walki zbrojnej, która ze względu na cel i sposób jej prowadzenia posiada głównie charakter obronny, a prowadzona jest w przestrzeni powietrzno-kosmicznej.

Wyróżniona powyżej część walki zbrojnej, tradycyjnie nosi nazwę obrony powietrznej^x.

Obrona powietrzna bada te części składowe walki zbrojnej, które mają związek z osłoną^{xx} jednej ze stron prowadzących starcie zbrojne przed oddziaływaniem SNP strony przeciwnej, co zilustrowano na rys. 4.

Środowisko powietrzno-kosmiczne

Rys. 4. Model obiektu badań nauki obrony powietrznej.

Walka zbrojna prowadzona może być zarówno na terenie kraju jak i poza jego terytorium.

x - Patrz aneks, poz. 3

xx - Znaczenie pojęcia "osłona" zostało przyjęte za "Leksykonem Wiedzy Wojskowej", MON, W-wa, 1979, s. 291

A zatem obrona powietrzna, jako jej integralna część, znajduje swoje odzwierciedlenie również zarówno na froncie zewnętrznym jak i wewnętrznym.

Jako, że walka na froncie zewnętrznym prowadzona jest przez wydzieloną tam część sił zbrojnych, zorganizowaną w ogólnowojskowe związki operacyjne oraz marynarki wojennej, faktycznie mamy tam do czynienia z obroną powietrzną ogólnowojskowych związków operacyjnych lub obroną powietrzną związków operacyjnych marynarki wojennej.

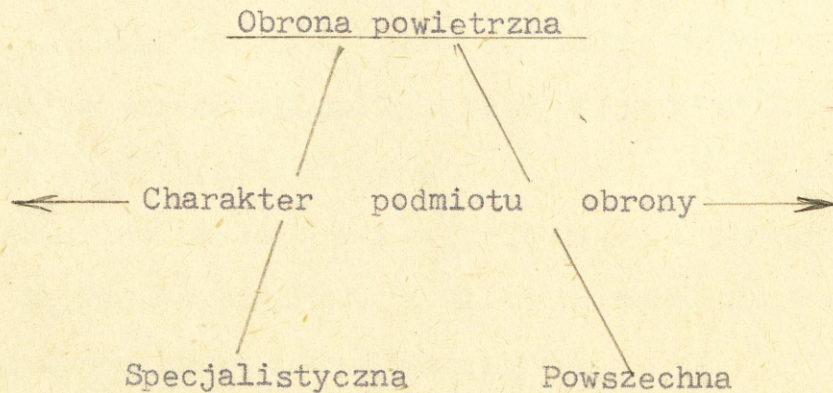
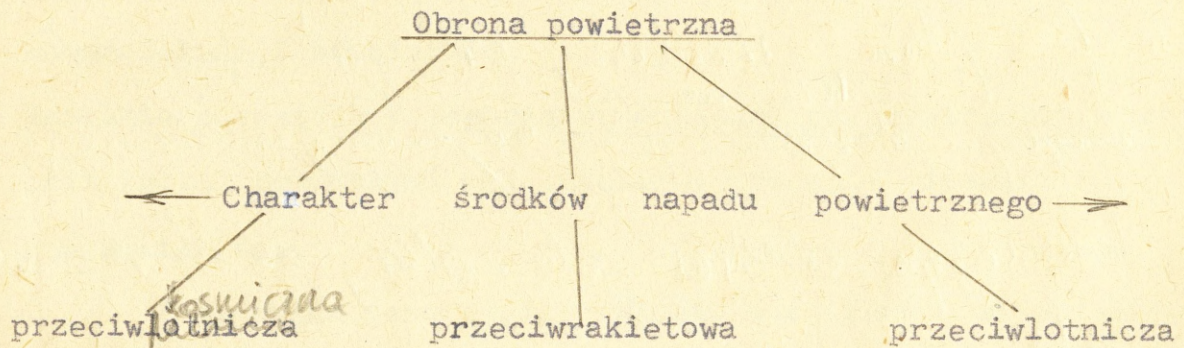
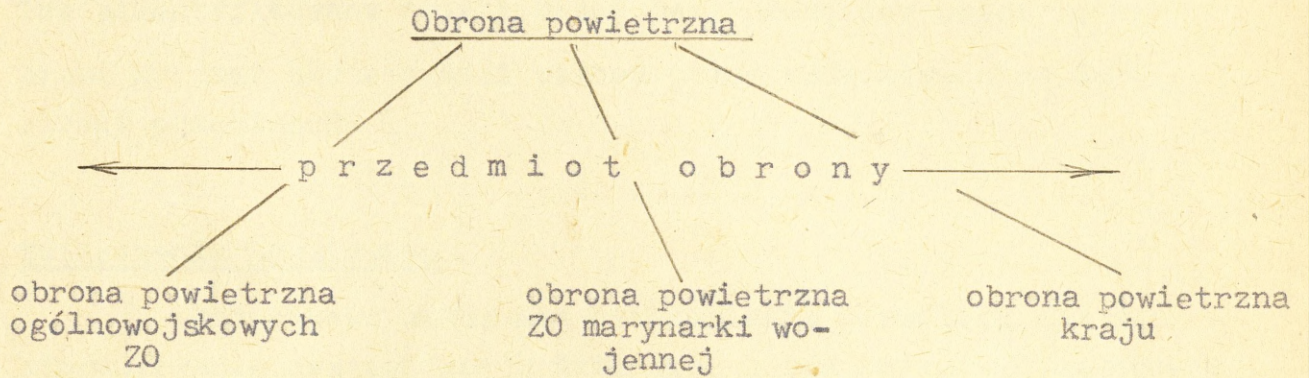
Natomiast front wewnętrzny obejmuje terytorium kraju, stąd obrona powietrzna prowadzona w ramach frontu wewnętrznego określana jest mianem obrony powietrznej kraju.^x

Charakter środków napadu powietrznego, w stosunku do których podejmowane są przedsięwzięcia obronne, różnicujące obronę powietrzną na: przeciwkosmiczną, przeciwrakietową i przeciwlotniczą.

W związku z tym, że SNP stron mogą oddziaływać na wszystkie elementy strony przeciwnej, wszystkie one są angażowane do obrony powietrznej. Nie mniej podjęcie skutecznego przeciwdziałania przeciwko współczesnym SNP, jest wyjątkowo złożone. Właśnie dlatego, współcześnie, koniecznością staje się specjalizacja części sił zbrojnych w starciu zbrojnym z SNP.

-----
x - Od kilku lat jesteśmy świadkami dyskusji na temat łączności bądź rozdzielczości OPK i OP związków operacyjnych. Uważamy, że nie ma uniwersalnych rozwiązań tego problemu. Każde państwo, w zależności od przyjętej doktryny polityczno-militarnej, przewiduje czy jego siły zbrojne będą używane na froncie zewnętrznym poza terytorium kraju, czy w jego granicach. A zatem w zależności od tego czy doktryna ta ma charakter zaczepny - czy obronny, celem jest rozdzielné traktowanie OP /na OP ogólnowojskowych ZO, ZO marynarki wojennej i OPK/ bądź łącznie /na OP danego państwa/.

Stąd charakter podmiotu podejmującego walkę ze ŚNP różnicuje obronę powietrzną na powszechną i specjalistyczną, co zilustrowano na rysunku 5.

Rys. 5. Dekompozycja obrony powietrznej.

Przedstawiona synteza rozważań nad istotą wycinka rzeczywistości badanego przez naukę obrony powietrznej, zawęziła go do klasy kategorii zwanej walką zbrojną prowadzoną w powietrzno-kosmicznym obszarze.

Tak zidentyfikowany obiekt badań jest poznawany przez tę naukę przez pryzmat skuteczności osłony przed oddziaływaniem SNP strony przeciwnej.

Twierdzenia podstawowe

Podstawowe założenia ontologiczne pozwoliły nam na sformułowanie następujących twierdzeń o charakterze podstawowym:

1. Wszechświat zbudowany jest z przedmiotów realnych, którymi tylko są: rzeczy i oddziaływania, istniejące obiektywnie, samodzielnie i samoistnie.

Wszelkie pozostałe kategorie są odbiciem rzeczywistości w umysłach ludzi, powstałymi najczęściej w procesie poznania tej rzeczywistości.

2. Walka jako część realnego uniwersum jest obiektem badań nauki. Szczególny charakter tego obiektu wynika z przeciwstawności celów prowadzących ją stron.

3. Walka zbrojna, jako szczególny rodzaj walki, ponieważ prowadzące ją strony osiągają cele poprzez wzajemne fizyczne niszczenie bądź obezwładnianie, jest obiektem poznania nauk wojskowych przez pryzmat jej przygotowania i prowadzenia.

4. Podstawową funkcją walki zbrojnej jest rażenie, pomocniczymi: wspomaganie i zasilanie.

5. Obrona powietrzna jest częścią walki zbrojnej, prowadzoną w powietrzno-kosmicznym obszarze pola walki.

W srodisku walki (Fig)
Wszystko jest skierowane jest przeciwko SNP przeciwnika.
Wszystko jest skierowane jest przeciwko SNP przeciwnika.

Wykonano 3 egz.
Egz.nr 1-3 - Bibl.Naukowa
Wyk.ppłk ZDRODOWSKI
Druk TJ, dnia 88.02.12
Nr dz.masz. PF 4

JAWNE

Prot. 616/27.09.2000
Majonata Dnievich
Dy -
23.10.2000